

BuitenBief

extra natuurlandschap door vleesproductie

Samenvatting van het idee

BuitenBief – beter vlees, fraaier landschap

De overheid trekt zich steeds meer terug als financier van natuur en landschap. Innovatienetwerk verkent daarom de mogelijkheden voor subsidievrije natuur in Nederland. Eén van de mogelijkheden daartoe is de productie van vlees van zeer extensief gehouden rundvee op landbouwgronden met lage productiekosten. Het gaat daarbij om tienduizenden hectares. Als op deze gronden efficiënte productie van kwaliteitsvlees kan samengaan met winst voor natuur en landschap, dan voorziet dit concept in een belangrijke *niche*: tussen reguliere vleesproductie enerzijds en zeer extensieve begrazing van natuurgebieden anderzijds. BuitenBief smeedt dan een nieuw evenwicht tussen productie en natuur.

De productie van BuitenBief vindt in beginsel plaats op terreinen met een agrarische bestemming: het voegt dus hectares natuur toe aan gebieden die een agrarische bestemming hebben en houden. Daarbij gaan we er van uit dat hier wel gebruik kan worden gemaakt van reguliere landbouwsteun (in die zin is de exploitatie dus niet helemaal subsidievrij), maar dat er door de gunstige marktpositie geen natuursubsidie nodig is. Ook in ruimtelijk opzicht bevindt BuitenBief zich in een middenpositie tussen *hardcore* landbouwareaal en *hardcore* natuurgebied.

De positie van BuitenBief ten opzichte van het bestaande aanbod

Reguliere productie	BuitenBief	Natuurlijke begrazing
Efficiënte productie --->	Efficiënte productie	
Efficiënte marketing --->	Efficiënte marketing	
	Veel natuurwaarde	<--- Veel natuurwaarde
	Zeer diervriendelijk	<--- Zeer diervriendelijk
	Zeer gezond	<--- Zeer gezond
Met landbouwsteun --->	Evt. met landbouwsteun	Met natuursubsidie
Op landbouwgrond --->	Op landbouwgrond	Op natuurterrein

Ook andere niches

Ook op andere aspecten lijkt er een niche aanwezig voor een nieuw type vlees:

- er is een toenemende consumentenvraag naar 'natuurvlees'. De vraag is momenteel zelfs groter dan het aanbod – zie bijvoorbeeld de recente artikelen in Trouw (8 november) en Volkskrant (10 december). Een marktaandeel van 5% zou naar verwachting goed zijn voor 40.000 ha extra natuurlijk landschap;

- er is wel 'natuurvlees' op de markt, maar daarachter gaat een bont scala aan vleessoorten schuil, variërend van 'wildernisvlees' van dieren uit loslopende kuddes, biologisch vlees, vlees uit beweide natuurgebieden, streekeigen vlees tot regulier vlees uit huisverkoop. De etikettering is verre van transparant, terwijl steeds meer consumenten willen weten waar hun vlees vandaan komt. Dit maakt het lastig om via de bestaande markt te sturen op de bijdrage van de productie aan milieu, dierenwelzijn, gezondheid, natuur en/of landschap. Het is de vraag of dit initiatief het hierboven geschetste, ideale evenwicht smeedt tussen productiviteit en natuurkwaliteit op een schaal die de (groeierende) marktvraag aan kan.
- er is in de vleesproducerende sector een grote vraag naar dieren die 1-6 jaar oud zijn. In deze vraag kan niet worden voorzien met dieren die in Nederland opgroeien en er vindt dus import plaats uit andere EU landen. Dit betekent transport over lange afstanden. Niet steeds is duidelijk welk leven deze jonge dieren achter de rug hebben als ze naar Nederland komen. Met BuitenBief kan de noodzaak dieren te importeren teruggebracht worden.

Mogelijkheden verder verkennen

Verkennende berekeningen wijzen uit dat het mogelijk lijkt om in Nederland op een rendabele manier BuitenBief te produceren. Cruciaal daarbij is uiteraard de verhouding tussen productiekosten en opbrengst uit verkoop. Er zijn verschillende manieren om de kostprijs te beïnvloeden, waarbij de belangrijkste zijn de grondprijs, de verhouding mannelijke en vrouwelijke dieren in de kudde, de vraag of het beheer plaatsvindt door bestaande bedrijven of door nieuw te stichten bedrijven en de mogelijkheden om in aanmerking te komen voor de nieuwe GLB-hectarepremies. Voor de marketing is cruciaal dat het vlees wordt verkocht als kwaliteitsproduct met een herkenbare bijdrage aan het natuur- en landschapsbeheer. Die bijdrage zal vooral de afgeleide zijn van de winstmarges en hoeft in beginsel niet maximaal te zijn: het streven is niet om natuur van topkwaliteit te leveren, maar veel hectares van een onderscheidende, goede kwaliteit.

Op dit moment werken we aan een concrete businesscase waarbij het de ambitie is om deze businesscase te ontwikkelen in de vorm van pilot in het veld, met een ondernemer en een grondeigenaar die interesse hebben in het idee.